

Pelerinajul

De Lukas Bärffuss

Născut în 1971 la Thun, în Elveția, Lukas Bärffuss a abandonat școala după clasa a noua și a muncit, printre altele, pe plantații de tutun, ca fierar-betonist și grădinar, apoi într-o librărie care l-a călăuzit spre literatură. Din 1997 trăiește din scris. Între 2009 și 2013 a fost și secretar literar la Schauspielhaus Zürich. Primele piese le-a scris pentru Grupul „400 ASA”, printre ai cărui membri fondatori s-a numărat. A devenit cunoscut în 2000 cu piesa **Meienbergs Tod** (Moartea lui Meienberg), dar primul mare succes (inclusiv internațional) l-a adus piesa **Die sexuellen Neurosen unserer Eltern** (Nevrozele sexuale ale părinților noștri), scrisă pentru Theater Basel, și care, până în 2005, a fost tradusă în 12 limbi. A ajuns și pe marile ecrane. Între timp, a mai scris peste zece piese, montate pe numeroase scene din țările germanofone și de peste hotare, inclusiv peste Atlantic. A scos și un volum de proză, **Die toten Männer** (*Bărbații morți*). A primit aproape 20 de premii și distincții, printre care titlul de cel mai bun autor tânăr decernat de revista **Theater heute**, **Premiul pentru cel mai bun dramaturg** oferit de juriul Festivalului de la Mülheim an der Ruhr (cea mai importantă competiție de dramaturgie din spațiul cultural de expresie germană), **Premiul Anna Seghers**, **Premiul pentru literatură al orașului Berlin**, care presupune și calitatea de profesor invitat la *Freie Universität Berlin*, **Premiul pentru literatură de la Solothurn** (cea mai importantă întâlnire literară din Elveția), **Premiul elvețian al cărții** etc. A scris în jur de 20 de piese de teatru, nuvele, romane, eseuri. Piese sale au fost traduse în engleză, franceză, spaniolă, italiană, rusă, letonă, lituaniană, suedeză, maghiară, greacă, română ș.a.

Pelerinaj

Distribuție: 4 f, 4 b, o voce. Eventual, figurație.

Genul: dramă psihologică, mister, acțiune, parabolă

O tânără, Erika, vrea să plece leacă în pelerinaj (din Germania) în Polonia, de ziua Sfintei Sofia, la celebra icoană a Madonei Negre din Czestochowa. Numai că greșește autocarul. Nedormită fiind, deoarece peste noapte lucrează ca ospătăriță, Erika adoarme la 4 dimineața pe locurile din spatele autobuzului care

credea că merge la Czestochowa. Între timp, autocarul a plecat și ea se trezește în mijlocul pădurii, în miez de noapte, înconjurată de pasageri bizari: un muribund, o femeie grasă și ușor derapată, o ciudată ce pare să fie un personaj erudit și ticălos în același timp, fostul ei tată vitreg, care se comportă anormal, și un șofer violent - Hermann. Erika nu dorește decât să ajungă la Czestochowa, ca urmare a unei epifanii. Prin urmare, îl roagă pe șofer s-o lase în cea mai apropiată stație de autobuz, pentru a-și corecta ruta. Nu numai că nu este crezută, dar e și acuzată de impostură și de minciună, iar Hermann decide s-o terorizeze, o leagă și amenință că o va ucide și o va îngropa în pădure. În cele din urmă, Erika este dusă până la benzinăria lui Anton – un alcoolic atins de schizofrenie; un fost orașean retras în pustietate și solitudine, care vinde motorină din ulei de rapiță – combustibil complet inefficient. Autobuzul își vede de drum, pe așa zisul său traseu, către o stațiune balneară montană.

Întâlnirea Erikăi cu Anton îi dejoacă acesteia planul de a ajunge la Czestochowa în ziua pelerinajului. Anton o minte că a cerut și obținut sprijinul unui cunoscut din zonă, care o va duce cu mașina până în Polonia, doar că individul nu apare niciodată. Erika, înfometată, vătămată fizic de Hermann și istovită, se hrănește cu brânza dubioasă pe care Anton pare să o dețină ca unic aliment și, pentru a-i suporta gustul, dă pe gât o țuica la fel de dubioasă pe care Anton o toarnă în el.

La benzinărie sosește într-un târziu Hermann, rănit mortal în urma prăbușirii deliberate a autocarului într-o prăpastie. El mai supraviețuiește cât să spună că se căiește, că îl acceptă pe Isus și că Erika trebuie să ajungă în Polonia la timp. Erika ajunge până la urmă la Czestochowa, doar că asta se-ntâmplă la o zi după hram și ea găsește orașul devastat de mulțimea de creștini care au fost în pelerinaj. Cazată la un adăpost special deschis pentru marele eveniment religios, ea dă peste o bătrână habotnică, naivă și ușor incoerentă, ce pare să confunde statuia zeiței Sofia cu statuia sfintei Sofia, pretinde că obiectul (fals), achiziționat de la vânzător ambulant, este din aur curat și sare literalmente la bătaie pentru asta.

Erika pleacă.

Comentariul lui Scora

Acțiunea este plină de tensiunea specifică celui mai reușit thriller. Personajele stranie alăcuiesc o galerie demnă de Goya. Cu toate astea, fiecare dintre ele e perfect credibil construit și motivat. Titlul original (*Der Bus*,

„Autocarul”) pune accentul pe vehiculul cu care o serie de inși bolnavi, tarați, care din varii motive nu mai vor sau nu mai suportă să trăiască și în care credincioasa Erika nimerește din greșeală. Numai că greșelile, în piesele lui Bärffuss, sunt departe de a fi simple accidente. Deși au această aparență construită extrem de convingător, ele sunt elementele unei demonstrații riguroase. Despre care am putea crede că-și propune să ne convingă că, dimpotrivă, nimic nu e întâmplător. Ca în această parabolă despre condiția credinței în zilele noastre, despre rățăcirile la care-l obligă lumea noastră pe cel ce pornește în căutarea ...unui sens? Oare rostul acestei tentative de pelerinaj a fost, totuși, împlinit prin izbăvirea lui Hermann?

Roluri spectaculoase, personaje pregnante, acțiune de thriller, mister și semnificații răscolitoare – toate, într-o singură piesă. Ce și-ar putea mai mult un regizor talentat și un teatru pus pe fapte mari?

Detalii tehnice

Premiera, îndelung ovaționată, a avut loc în 2005 la Thalia Theater, Hamburg, în regia lui Stephan Kimmig.

În România, piesa nu a fost încă reprezentată.

Drepturile de reprezentare: Hartmann & Stauffacher, Verlag für Bühne, Film und Fernsehen, Bismarckstraße 36, 50672 Köln, info@hsverlag.com

Drepturile asupra traducerii în limba română: Victor Scoradeț. vicmarsco@yahoo.de

Mostră text

JASMIN Demnitatea, Hermann, ce ne cere nouă demnitatea. Mai întâi, să păstrăm o anumită distanță față de tot și de toate. Dacă ne apropiem prea mult, ne pierdem demnitatea. Înainte de orice, lucrul ăsta e valabil pentru noi. Ca să avem demnitate, e nevoie să ne îndepărtăm de noi înșine.

HERMANN Să ne îndepărtăm de noi înșine. Aha.

JASMIN Sinele încearcă să ne încâlcească în contradicții, să se bage-n sufletul nostru, ca un om care ne smulge la pieptul lui pentru că nu poate să existe singur, pentru sine. Demnitatea, însă, e noblețe prin indiferență.

Omul lipsit de demnitate e omul care se împiedică de sine însuși. El se mișcă stângaci. În fiecare dintre mișcărilor lui, el lasă să se recunoască propriul sine, slăbiciunea sa, nedeșăvârșirea sa, iar nu ideea esenței lui ideale. Omul demn nu este nicidecum omul care nu face greșeli, ba dimpotrivă. Omul demn păstrează, față de greșelile sale, aceeași demnitate ca și față de punctele lui forte. El e diplomatul neutru, care mediază între adversarii săi personali.

HERMANN Se sapă greu într-un sol ca ăsta.

Sapă mai departe, și se oprește brusc.

Ai spus că un om fără pată n-ar putea să pară niciodată demn.

JASMIN Exact.

HERMANN Asta n-o-nțeleg.

JASMIN Demnitatea e o calitate a exteriorității. Ea e audibilă, vizibilă, poți chiar să o miroși, demnitatea. Totodată, ea nu poate fi determinată la modul absolut. E volatilă. De pildă indicația că omul n-ar trebui să se grăbească, ci să pășească liniștit ca să pară demn e absurdă. Cu toate că și un mers liniștit poate să apară plin de demnitate. Dar, așa cum un om îmbrăcat în alb poate să pară un înțelept, un altul îmbrăcat la fel poate să pară un pungaș. Exact la fel e și cu demnitatea. Un om vesel obține demnitatea prin seriozitate, un om serios prin umor, o femeie tristă va arăta demnitate dacă se dă veselă, iar una plină de bucuria de a trăi ajunge demnă numai prin semnele tristeții.

HERMANN Dar pentru asta trebuie mai întâi să știi care-i treaba cu el.

JASMIN Asta-i premisa.

HERMANN Crezi că ea e liberă.

JASMIN Cine.

HERMANN Păsărica.

JASMIN De unde și până unde ideea asta.

HERMANN Știe unde se duce, încotro vrea s-o ia. Își cunoaște locul.

Spuneai, nu demult, că libertatea înseamnă să-ți cunoști locul.

(...)

ANTON Ce cauți aici. Vezi-ți de drum. Ții frumos șoseaua în continuare. Ce-i chestia aia din mâna ta.

ERIKA Asta. E un cosor.

ANTON Mie n-ai ce să-mi iei. Ți-o spun de la bun început.

ERIKA Îmi caut pantoful.

ANTON Nu l-am văzut.

ERIKA Și am nevoie de ceva pentru mâna asta a mea.

ANTON Ceilalți unde sunt.

ERIKA Au mers mai departe.

ANTON Ceva nu e-n regulă. Ce-ai făcut cu Hermann. Și cu ceilalți. I-ai omorât pe toți. Asta e. Ai omorât tot autocarul. Demento ce ești. Recunoșate, sunt morți cu toții.

ERIKA Dați-mi un bandaj și puțin unguent.

ANTON N-am așa ceva.

ERIKA Și ăla de la mână. Ăla ce-i.

ANTON Asta a fost singurul și ultimul meu bandaj. Juma' de deget s-a dus. Ca retezat. Nu-mi aduc aminte cum s-a-ntâmpat. Și nici când. De puțin timp. Adineaori. Acum o săptămână. Mai demult. Luna trecută. Anul trecut. Aaaaici suuus tiiimpul treeeeeece foaaaaarte înceeeet. Și. Pe urmă. Nu. Se. Știe. Cum. Dumneavoastră. Deodată. Din nou. Mă ia amețala.

ERIKA Vreau bandajul.

ANTON N-am bandaj.

ERIKA Al dumneavoastră. Acolo pe braț. Dați-mi-l pe ăsta.

ANTON Pe ăsta. Ești nebună.

ERIKA Dați-l încoa'.

ANTON Juma de deget s-a dus. Mai degrabă trei sferturi.

ERIKA Dați-i drumul.

ANTON O să-mi curgă tot sângele și-o să mor.

ERIKA Rana aia e vindecată demult.

(...)

BĂTRÂNA (...) Ia uite ce-am cumpărat. Sfânta Sofia. Aur curat. Sfințită cu apă de la altarul Madonei Negre din Czestochowa. Foarte sfântă. Vrei s-o săruți. Ți-aș da voie. Imediat o să ți se facă bine mâna.

ERIKA Lăsați-mă-n pace.

BĂTRÂNA Necredincioaso.

ERIKA Cât a costat.

BĂTRÂNA Nu contează.

ERIKA Hai, spune.

BĂTRÂNA E sfântul spirit în ea.

UN BĂRBAT Liniște. Tăcere. Dau orice. Absolut orice.

ERIKA Ai cumpărat-o la Rynek.

BĂTRÂNA Lângă capela mică.

ERIKA Nu trebuia. Pe acolo se-nvârt călugări falși. Scrie în orice ghid turistic.

BĂTRÂNA De la un copt din Africa. Un creștin străvechi.

ERIKA Un polonez deghizat. ăsta nu-i aur. E tablă ordinară.

BĂTRÂNA Mincinoaso.

ERIKA Mușc-o și-ai să vezi.

BĂTRÂNA Cum s-o mușc eu pe Sfânta Sofia.

ERIKA Dă-ncoa.

O mușcă pe Sfânta Sofia.

BĂTRÂNA Ce faci. Muști din Sfânta Sofia a mea. Anticristo.
Încep să se păruiască.